

Protocol Pesten

S(B)O de Delta & SO Prof. W.J. Bladergroenschool
Appingedam
2020

Inleiding

Dit protocol is opgesteld om leerkrachten en onderwijs ondersteunend personeel richtlijnen te geven over hoe men dient te handelen bij pesten.

Helaas is pesten een universeel verschijnsel. Onderzoek heeft aangetoond dat de omvang en de verschijningsvorm van pesten nauwelijks cultuurgebonden is. Het is een typisch menselijke ondeugd die altijd verborgen aanwezig is en dus steeds de kop op kan steken. Helaas moeten we concluderen dat mensen zich op alle plaatsen en in alle tijden hetzelfde gedragen. Daarin zien we echter geen reden ons er maar bij neer te leggen.

Door middel van dit pestprotocol willen we laten zien dat we als school stelling nemen tegen het pesten. Enerzijds proberen we preventief te handelen door het onderwerp bespreekbaar te maken, omgangsregels vast te stellen en met kinderen afspraken te maken. Anderzijds willen we daadkrachtig optreden als pesten ondanks alle op preventie gerichte inspanningen toch voorkomt. Op deze manier willen we de voorwaarden scheppen die noodzakelijk zijn voor een leefomgeving waarin kinderen zich veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

In dit protocol komt naar voren wat pesten is, hoe pesten wordt aangepakt, welke sancties er op pesten staan en het antipestcontract.

Inhoudsopgave

Wat is pesten?	4
Signalen pesten	5
Aanpak pesten.....	6
Sancties pesten.....	9
Antipestcontract.....	10

Wat is pesten?

De definitie van pesten op school is: “Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van een of meer klasgenoten die niet meer in staat zijn om zichzelf te verdedigen.”

Een kind wordt gepest wanneer deze herhaaldelijk last heeft van de negatieve acties van een ander die op hem/haar zijn gericht. Deze acties kunnen psychisch, verbaal en fysiek zijn. Direct en indirect. De machtsverhouding tussen de pester en de gepeste is ongelijk. Degene die gepest wordt voelt zich gekwetst, vernederd en/of afgewezen.

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn de machtsverhoudingen gelijk. Plagen gebeurt in het algemeen ook vaak in het zicht van de leerkracht terwijl pesten achter de rug van de leerkracht om gedaan wordt. Bij plagen is er sprake van incidenteel gedrag en wisselt de “slachtofferrol” vaak af. Plagen heeft een humoristisch karakter terwijl pesten bedoeld is om de ander te kwetsen.

Hieronder is een overzicht te vinden van de verschillen tussen plagen en pesten.

Plagen	Pesten
Incidentieel	Structureel
Onbezonnen & spontaan	Systematisch & Berekenend
Geen vaste structuur, rolwisseling mogelijk	Neiging tot een vaste structuur. Rolwisseling is vaak onmogelijk
Wederzijdsheid	Eenrichtingsverkeer
Positieve bedoelingen	Negatieve bedoelingen; Bewust kwetsen
Beide partijen hebben plezier	Het gepeste kind heeft verdriet, voelt zich gekwetst
Gelijkwaardige machtsverhoudingen; Beide partijen kunnen het plagen stoppen	Ongelijkwaardige machtsverhoudingen; het slachtoffer is niet in staat om het pesten te stoppen
Meestal 1 tegen 1	Meestal een groep tegenover een geïsoleerd persoon
Heeft geen negatieve gevolgen	Heeft schadelijke gevolgen; ten koste van
Vindt openlijk plaats	Gebeurt meestal stiekem

Signalen pesten

Om het pesten tegen te kunnen gaan is het belangrijk om te weten of en hoe er wordt gepest. Het is belangrijk om alert te zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag.

Onderstaande opsomming zijn veel voorkomende pestsituaties;

- Buitensluiten door doodzwijgen en negeren
- Treiteren
- Buiten school opwachten en slaan/schoppen
- Op weg van en naar school achtervolgen
- Beledigende opmerkingen maken
- Schelden
- Bezittingen afpakken of stuk maken
- Gebruiken van bijnamen
- Denigrerende opmerkingen maken
- Briefjes doorgeven
- Voortdurend een klasgenoot de schuld geven.

Signalen in de groep

- Weinig contact met medeleerlingen
- Geroddel in de groep over betreffende leerling
- Voortdurend negatieve reacties bij voorstellen/ideeën van het betreffende kind variërend van openlijke afwijzing tot gezucht en gesteun
- Negatieve reacties op fouten die door het gepeste kind worden gemaakt
- Het kind wordt nooit uitgenodigd voor feestjes van klasgenoten
- Kind is snel boos/prikkelbaar of juist te meegaand. Het gaat om uitersten.

Signalen in de pauzes

- Wil in pauzes binnen blijven
- Staat in pauzes vaak alleen
- Probeert vriendschap te kopen
- Zoekt in pauzes contact met de pleinwacht
- Richt zich vooral op jongere kinderen

Signalen van ouders

- Kind wil niet (meer) naar school
- Lichamelijke klachten als hoofdpijn en/of buikpijn
- Lusteloosheid, niet meer buiten willen spelen

Aanpak pesten

Om het pesten aan te pakken is het belangrijk dat alle betrokkenen erkennen dat pesten een probleem is en samen werken aan een oplossing. De betrokkenen bij het pestprobleem zijn; kinderen, leerkrachten en ouders.

Daarnaast hebben leerkrachten de beschikking over informatie m.b.t de signalen, gevolgen en oorzaken van het pestprobleem. Leerkrachten zijn in staat om het pestgedrag te signaleren en stralen uit in hun gedrag dat ze gaan voor een veilige school. De regels en afspraken worden nagekomen en er wordt stelling genomen tegenover normoverschrijdend gedrag.

Wanneer een pestprobleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt kan een klachtenregeling in werking worden gesteld waarbij de vertrouwenspersoon wordt ingeschakeld. De klachtenregeling is te vinden in de schoolgids.

De aanpak van pesten is uit te zetten in twee delen; Preventief handelen en Curatief handelen.

Preventief handelen

Pesten wordt het beste voorkomen in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar. De schoolregels spelen hier in een belangrijke rol. In de klassen en gangen zijn deze regels in postervorm terug te vinden. Hierdoor worden alle betrokkenen steeds herinnerd aan de gemaakte afspraken.

Leerkrachten hebben een oplettende en luisterende houding waarmee ze het pestprobleem aan kunnen pakken. Ze signaleren de signalen en pakken deze op. Daarnaast nemen ze de verhalen van de kinderen serieus. Leerkrachten zien er samen op toe dat de afspraken worden nageleefd. Dit betekent ook dat informatie over pesten onder leerkrachten wordt doorgegeven aan elkaar.

Om pesten preventief te voorkomen kan het onderwerp bespreekbaar gemaakt worden. Ook onderwerpen als veiligheid, omgangsregels en het oplossen van ruzies vallen onder preventief handelen. Daarnaast kan het verschil tussen pesten en plagen duidelijk gemaakt worden zodat er eenduidigheid ontstaat in het benaderen van pesten. Kinderen kunnen geïnformeerd worden over de gevolgen van pesten.

Curatief handelen

Om het pestprobleem aan te pakken wordt de vijfsporenaanpak uit het Nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten gebruikt. Hierbij zijn de volgende partijen betrokken;

1. Het gepeste kind
2. De pester
3. De zwijgende middengroep
4. De ouders
5. De leraar

De volgende stappen worden ondernomen:

1. Bijstaan van het gepeste kind

- Tijd maken voor een gesprek met de gepeste leerling;
- Luisteren en doorvragen: door wie en hoe wordt gepest;
- Medeleven tonen;
- Aangeven welke acties je gaat ondernemen;
- Afspraken m.b.t. optimale informatieverstrekking aan leerkracht en ouders
- Afspraak voor een vervolgesprek.

2. Aanspreken van de pester.

- Pester confronteren met zijn/haar gedrag;
- Aanhoren van het verhaal van de pester;
- Stelling nemen tegen normoverschrijdend gedrag (school- en klassenregels).

3. Verhelderend gesprek

- Bij elkaar brengen van beide partijen en maken van (evt. nieuwe) afspraken;
- Aanzegging van sancties bij voortgang van het pestgedrag;
- Melding aanleg dossier.

4. Aanspreken van de zwijgende middengroep

- In herinnering brengen van ieders verantwoordelijkheid voor een goede sfeer;
- Bewustwording: wie niet optreedt tegen pestgedrag is medeplichtig;
- Herhalen afspraken / regels.

5. Aanleggen dossier

- In de klassenmap wordt een dossier aangelegd.

6. Contact ouders

- Ouders van het gepeste kind worden telefonisch op de hoogte gesteld.
- Ouders van het gepeste kind wordt gevraagd alert te zijn op signalen en deze aan de school door te geven
- Ouders van de pester worden telefonisch op de hoogte gesteld
- Ouders/verzorgers van de pester worden nadrukkelijk gevraagd hun medewerking te verlenen bij het oplossen van de problematiek

7. Informeren collegae

- Collegae worden op de hoogte gesteld van een pestprobleem i.v.m. toezicht in de

pauzes. Leerkrachten melden bij de schoolleiding. De schoolleiding informeert via intern infosysteem.

Vaak leidt bovenstaand stappenplan tot een oplossing van het probleem. Wanneer dit niet het geval is kan er als volgt worden gehandeld.

1. Het gepeste kind.

- Achterhalen van een mogelijke oorzaak van het pestprobleem.
- Geven van adviezen aan het kind (o.a. lichaamstaal en wijze van communiceren)

2. De pester

- Sanctie volgend op straffend gesprek (zie onder sancties)
- Bewustmaking van de gevolgen van pesten: vergroten van het inlevingsvermogen;
- Concrete afspraken m.b.t. gedragsverandering + wekelijkse evaluatie; (bijhouden in dossier)

3. De zwijgende middengroep

- Controle van gemaakte afspraken;
- Op de hoogte stellen van de ouders d.m.v. een brief;
- Aan de orde stellen van de delen uit de methode SEO die ingaan op het activeren van de zwijgende middengroep.

4. De ouders

- Gesprek met de ouders; confrontatie met inhoud van het dossier
- Probleemoplossend gesprek met ouders; achterhalen oorzaak pestgedrag
- Adviezen aan ouders op grond van mogelijk achterhaalde oorzaak; in ernstige situatie advies SOVA training

5. De leraar

In het algemeen een consequent hanteren van het pestprotocol. Kernpunten zijn:

- Op hoogte stellen van de ouders / gesprekken met ouders;
- Adviseren en informeren van alle betrokkenen;
- Consequent bijhouden van het dossier.
- Op de hoogte stellen van het team; voortgang van het proces. Nu ook tijdens een bouw- of teamvergadering;

Sancties pesten

Onderstaand overzicht geeft weer welke sancties er zijn. Dit overzicht is opgesteld om onduidelijkheid te voorkomen en een lijn te trekken binnen de school.

Wanneer	Wat	Wie
A. Bij vaststelling pestgedrag	<ul style="list-style-type: none"> • Gesprek over omgangsregels • Contact ouders 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerkracht
B. Bij voortzetting pestgedrag	<ul style="list-style-type: none"> • Een/meerdere pauzes binnen blijven • Nablijven • Opdracht over eigen rol in de problematiek • Lezen van boek over pesten • Gesprek met ouders 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerkracht
C. Bij voortzetting pestgedrag na sancties	<ul style="list-style-type: none"> • Zie onder B • Gesprek ouders; <ol style="list-style-type: none"> 1. Informeren sancties bij niet verbeteren gedrag (zie D) 2. Overwegen wenselijkheid deskundige hulp 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerkracht/Schoolleiding
D. Pestgedrag duurt voort. Geen verbetering	<ul style="list-style-type: none"> • In werking stelling procedure schorsing/verwijdering 	<ul style="list-style-type: none"> • Schoolleiding in overleg met voorzitter College van bestuur en leerplichtambtenaar desbetreffende gemeente.

Antipestcontract

Het antipestcontract is een document welke door leerlingen, na eventuele klassikale bespreking, kan worden ondertekend. Dit document wordt dan door de leerkracht bewaard. Het doel van dit contract is kinderen in te laten zien wat de ernst is van pesten en hoe belangrijk het is om samen te werken aan het voorkomen van pesten.

HET ANTI-PESTCONTRACT

Om pesten te voorkomen, worden duidelijke afspraken gemaakt. Wanneer je ruzie hebt, probeer je natuurlijk eerst om er zelf uit te komen. Mocht dat niet lukken, dan leg je het probleem aan iemand anders voor. Die persoon praat dan eventueel met beide partijen en probeert jullie te helpen.

Om een pestvrije school te krijgen, is het belangrijk samen afspraken te maken en samen toe te zien op de naleving van die afspraken. Dit doen we met een anti-pestcontract.

Als je het eens bent met onderstaande uitspraken, als je durft te beloven om je overeenkomstig die uitspraken te gedragen en als je bereid bent anderen te helpen zich ook aan deze uitspraken te houden, dan mag je je handtekening onder dit contract zetten.

Lever het ondertekende contract in bij je groepsleerkracht. Hij of zij zal het bewaren en je erop aanspreken als dat nodig is.

- *Ik zal een ander respecteren.*
- *Ik zal een ander niet discrimineren.*
- *Ik zal een ander niet uitschelden.*
- *Ik zal een ander niet buitensluiten.*
- *Ik zal een ander niet bedreigen.*
- *Ik zal van andermans spullen afblijven.*
- *Ik zal niet over een ander roddelen.*
- *Ik zal mensen die zich niet aan bovenstaande regels houden, daarop aanspreken.*

Hieronder is ruimte om zelf in te vullen wat je in bovenstaand lijstje mist.

- *Ik zal ...*
- *Ik zal ...*
- *Ik zal ...*

Door mijn handtekening onder dit contract te zetten, beloof ik dat ik mijn uiterste best zal doen bovenstaande uitspraken na te leven.

Naam:

Klas:

Datum:

Handtekening